

Eindbericht onderzoek naar covid bij hertachtigen in Nederland

Gezamenlijk bericht van Dutch Wildlife Health Centre, Erasmus MC, Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu en Wageningen Bioveterinary Research, met dank aan Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging, Nationaal Park Zuid-Kennemerland en Waternet.

Nadat in augustus 2021 in de Verenigde Staten en Canada witstaartherten positief waren getest op SARS-CoV-2 en uit onderzoek bleek dat ze de infectie ook hadden doorgegeven aan andere herten, riep de WOAH (Wereldorganisatie voor Diergezondheid) alle landen op om te kijken naar SARS-CoV-2 bij hertachtigen. In Europa is in meerdere landen, waaronder Nederland, hier onderzoek naar gedaan. In Nederland zijn in 2022 monsters van damherten en reeën getest op het Sars-CoV-2 virus. Er is geen virus of antistoffen aangetoond.

De achtergrond

In de Verenigde Staten en Canada zijn witstaartherten positief getest op SARS-CoV-2. Uit meerdere onderzoeken bleek dat de

witstaartherten niet alleen besmet zijn geraakt, maar de infectie ook hebben doorgegeven aan andere herten. Daarom heeft de WOAH, voorheen OIE, (Wereldorganisatie voor Diergezondheid) alle landen opgeroepen om te kijken naar SARS-CoV-2 bij hertachtigen. In Europa wordt in meerdere landen onderzoek gedaan, hoewel hier geen witstaartherten in het wild voorkomen.

Daarnaast ontving DWHC meerdere vragen van bezorgde faunabeheerders over reeën met longproblemen. Uit onderzoek kwam naar voren dat longwormen de primaire oorzaak waren, maar het is toch belangrijk om corona als medeoorzaak uit te kunnen sluiten.

In Nederland richt het onderzoek zich op de damherten in de duinen, reeën verspreid over het land, en op bij DWHC voor onderzoek naar de doodsoorzaak binnengekomen hertachtigen.

Voor de damherten is gekozen, omdat zij net als witstaartherten in (kleine) roedels leven en in de duinen veel bezoekers komen, waardoor mogelijk een verhoogd risico is op blootstelling aan het virus. Het ree staat genetisch gezien dicht bij witstaartherten dan damherten en het is daarom belangrijk om ook reeën te testen op SARS-CoV-2.

Methode en uitvoering

Van damherten en reeën die in het kader van beheer werden geschoten, zijn een neusswab (is het dier op het moment van bemonsteren geïnfecteerd met het SARS-CoV-2 virus) en bloedmonsters (is het dier in het verleden in contact geweest of besmet geweest met het virus) genomen. De faunabeheerders van de Amsterdamse Waterleidingduinen (Waternet) en Nationaal Park Zuid-Kennemerland hebben de monsters van de damherten genomen. De reeën zijn via de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging door jagers bemonsterd. De reeënmonsters kwamen voornamelijk Noord-Brabant (19/25). Uit de DWHC-biobank zijn daarnaast nog long en bloedmonsters van reeën, damherten en edelherten getest.

De meeste damherten monsters zijn genomen tussen 24 januari en 4 februari 2022. Daarnaast nog enkele monsters in de periode 21 februari – 31 maart 2022. De periode voor het onderzoek bij reeën liep van 1 april tot en met 15 oktober 2022. Daarnaast is van de hertachtigen die in 2020, 2021 – bij DWHC voor onderzoek zijn binnengekomen, materiaal ook op het SARS-CoV-2 virus getest.

De neusswabs zijn bij het Erasmus MC getest, de bloedmonsters bij het RIVM en WBVR, en het DWHC-biobank materiaal is bij WBVR getest.

De resultaten

Van de damherten zijn 164 monsters binnengekomen, van de reeën 25 en uit de DWHC biobank zijn 54 dieren getest (1 damherten, 2 edelherten, 37 reeën). Zowel de neusswabs, als de longmonsters waren negatief voor SARS-CoV-2 virus. In geen van de bloedmonsters zijn SARS-CoV-2 antilichamen aangetoond.

Conclusie

Uit de testresultaten blijkt dat de geteste damherten en reeën zowel ten tijde van het onderzoek als in de maanden ervoor waarschijnlijk niet blootgesteld zijn geweest aan het Sars-CoV-2 virus.

De uitkomsten van het onderzoek zijn opgenomen in het RIVM rapport Staat van Zoönosen 2022 dat op 13 oktober 2022 online komt: <https://www.onehealth.nl/staat-van-zoonosen-2022>

Resultaten andere Europese landen:

Negatieve testresultaten in Europa:

In Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Oostenrijk en Polen is geen SAR-CoV-2 gevonden bij edelherten en damherten.

Positieve testresultaten in Europa

In Dublin, Ierland zijn bij damherten in een stadspark, antilichamen tegen SARS-CoV-2 aangetoond. Deze damherten zijn dus met het virus in aanraking geweest. De damherten in dit park worden door mensen uit de hand gevoerd.

In Spanje zijn antilichamen aangetoond bij 4 damherten en 2 edelherten. De 4 damherten en 1 edelhert kwamen uit een stadspark, het andere edelhert uit landelijk gebied. Alle reeën samples waren negatief.

Meer informatie over SARS-CoV-2 bij hertachtigen o.a. in:

[Screening of wild deer populations for exposure to SARS-CoV-2 in the United Kingdom, 2020–2021 – Holding – 2022 – Transboundary and Emerging Diseases – Wiley Online Library \(uu.nl\)](#)

[SARS-CoV-2 has not emerged in roe, red or fallow deer in Germany or Austria during the COVID 19 pandemic | bioRxiv](#)

[Viruses | Free Full-Text | Wild Red Deer \(Cervus elaphus\) Do Not Play a Role as Vectors or Reservoirs of SARS-CoV-2 in North-Eastern Poland \(mdpi.com\)](#)

[Dublin deer herd first in Europe to be infected with COVID-19 virus, raising concerns about further spread | Science | AAAS \(uu.nl\)](#)

[SARS-CoV-2 Neutralizing Antibodies in Free-Ranging Fallow Deer \(Dama dama\) and Red Deer \(Cervus elaphus\) in Suburban and Rural Areas in Spain \(hindawi.com\)](#)

<https://www.theguardian.com/world/2021/nov/11/us-covid-wildlife-virus>